

Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom

28 april 2016

Inhoudsopgave

1	Preambule Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom	2
2	Maatregelen	3
2.1	Werk en Integratie	3
	2.1.1 Integratie en participatie	3
	2.1.2 Toenemend beroep op bijstand	4
	2.1.3 Bijzondere bijstand	4
2.2	Onderwijs	4
	2.2.1 Huisvesting primair en voortgezet onderwijs	5
	2.2.2 Leerlingenvervoer	5
	2.2.3 Voor- en vroegschoolse educatie (vve)	5
	2.2.4 Schakel- en taalklassen	5
2.3	Gezondheid, zorg en preventie	6
	2.3.1 Preventie	6
	2.3.2 Jeugdgezondheidszorg (JGZ)	6
	2.3.3 Infectieziektebestrijding	6
	2.3.4 Jeugdhulp	7
	2.3.5 Impuls en toolkit lokale preventie	7
2.4	Partieel effect op het gemeentefonds	7
2.5	Veiligheid	8
2.6	Huisvesting en begeleiding AMV's	8
2.7	Huisvesting	8
3	Ondertekening	10

1 Preambule Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom

28 april 2016

Nederland kent al geruime tijd een verhoogde asielinstroom. Deze situatie stelt het Rijk en de gemeenten voor een grote uitdaging. Om aan de acute noodsituatie het hoofd te bieden hebben Rijk en gemeenten in het bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom van 27 november 2015 afspraken gemaakt. Gezamenlijk zijn maatregelen genomen op de terreinen opvang, huisvesting, participatie en maatschappelijke begeleiding. Daarnaast is intensief samengewerkt om asielzoekers in een veilige situatie op te vangen en is de aanvankelijk noodzakelijke crisisnoodopvang in de eerste maanden van 2016 afgebouwd. Op dit moment wordt, zoals afgesproken in het bestuursakkoord, hard gewerkt aan de uitbreiding van de opvangcapaciteit en het spoediger op gang brengen van de uitstroom van vergunninghouders uit de asielzoekerscentra naar de gemeenten.

Daarnaast is in het bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom afgesproken om, naast de doorlopende afspraken uit het bestuursakkoord, in het voorjaar 2016 nadere afspraken te maken over onderwijs, zorg, werk en integratie. Dit akkoord voorziet hierin. Uitgangspunt blijft ook bij dit akkoord dat de overheden passende en realistische oplossingen bewerkstelligen waarbij de kosten voor de maatschappij zo beperkt mogelijk worden gehouden en het draagvlak in de samenleving wordt behouden en bestendig. Waar mogelijk wordt aangesloten bij bestaande regelingen en systematiek.

De afspraken in dit uitwerkingsakkoord zien primair op de gevolgen van de extra toename van vergunninghouders in het gemeentelijk domein die is ontstaan door de verhoogde asielinstroom. Dat wil zeggen dat rekening wordt gehouden met de asielinstroom 2015 en de verwachte instroom in 2016 die doorwerking hebben in de huisvestingstaakstelling voor gemeenten in 2016 en 2017. Dit vanuit de gedachte dat de (financiële) gevolgen voor gemeenten ook voornamelijk in 2016 en 2017 tot uiting zullen komen als vergunninghouders daadwerkelijk in gemeenten geplaatst zijn. De budgettaire gevolgen van dit akkoord bezien dan ook de jaren 2016 en 2017 waarbij wel geldt dat sommige zaken al in 2015 zijn gaan spelen en anderen een uitloop hebben in 2018.

Deze afspraken gaan uit van een gedeelde grondgedachte om de integratie en participatie van vergunninghouders te bevorderen, door in te zetten op onderwijs, werk en gezondheidsbevordering. Hiermee wordt gestreefd naar het wegnemen dan wel terugdringen van achterstanden bij vergunninghouders, zodat alle inwoners van Nederland volwaardig en gezond kunnen deelnemen aan de samenleving, met alle rechten en plichten die daarbij horen. De afspraken zijn erop gericht dat vergunninghouders zo snel mogelijk zelfstandig en volwaardig en gezond meedoen, werken of naar school gaan en hun bijdrage leveren aan de Nederlandse samenleving. Blijven is meedoen. Zo wordt eveneens een verhoogde druk op de sociale voorzieningen in de toekomst voorkomen. Met dit akkoord wordt naast de al bestaande afspraken uit het bestuursakkoord de keten van noodopvang tot burgerschap gesloten en zorgen Rijk en gemeenten voor een sluitende aanpak waarbij het voor alle partijen helder is wat er van hen wordt verwacht en waar zij verantwoordelijkheid voor dragen.

Naast de onderwerpen in dit akkoord is ook het onderwerp veiligheid één van de vraagstukken rond de opvang van asielzoekers. Het gaat hier zowel om veiligheid rond AZC's als de veiligheid rondom besluitvormingsprocessen bij het realiseren van nieuwe opvanglocaties. Hoewel de capaciteit van de nationale politie geen onderwerp is dat primair in dit akkoord wordt gefaciliteerd, bevestigt dit akkoord wel de door de betrokken partijen gemaakte afspraken hieromtrent.

Rijk en gemeenten spreken af om, als de verhoogde asielinstroom 2017 daartoe aanleiding geeft, in bestuurlijk overleg te treden.

2 Maatregelen

2.1 Werk en Integratie

De voorbereiding om een actieve bijdrage te leveren aan de Nederlandse maatschappij kan al beginnen in de opvanglocaties, denk aan het leren van de taal of vrijwilligerswerk doen. Hiermee wordt een deel van de asielzoekers die op termijn vergunninghouder wordt voorbereid op de arbeidsmarkt. Ook bevordert het de inburgering in de Nederlandse samenleving. Eenmaal vergunninghouder is het van belang om zo snel mogelijk zelfstandig en volwaardig mee te doen in de maatschappij en bij te dragen aan de Nederlandse samenleving. Werk en opleiding staan voorop, om een actieve participatie van vergunninghouders te realiseren. Het Rijk en gemeenten zetten daarom gezamenlijk in op een snelle integratie en participatie¹. Het is wenselijk dat de overdracht van vergunninghouders vanuit de opvang naar de gemeenten zo soepel mogelijk verloopt. Daartoe kan een vroeg begin van het integratieproces en oriëntatie op opleiding en werk behulpzaam zijn. Zo maken gemeenten bijvoorbeeld afspraken met lokale onderwijsinstellingen om een soepele overgang naar een passende onderwijsvoorziening mogelijk te maken.

2.1.1 Integratie en participatie

- Om actieve integratie en participatie te realiseren, werken het kabinet en de gemeenten intensief samen met de belangrijkste partijen in het veld. Het kabinet en de VNG hebben met die partijen de handen ineen geslagen en zijn de gezamenlijke Taskforce Werk Integratie Vluchtelingen (TWIV) gestart. De Taskforce is het platform van de organisaties die betrokken zijn bij de integratie en participatie van asielzoekers. De Taskforce heeft als doel om knelpunten en kansen te identificeren en hierop, indien noodzakelijk, actie te ondernemen.
- Vrijwilligerswerk biedt voor asielzoekers een eerste stap naar participatie en integratie in Nederland. Om vrijwilligerswerk door asielzoekers te stimuleren, zetten gemeenten en het kabinet zich in voor het verbeteren van de informatievoorziening en stroomlijning van de procedures rond vrijwilligerswerk, het bij elkaar brengen van vraag en aanbod en het stimuleren van onder meer organisaties en verenigingen bij het aanbieden van vrijwilligerswerk.
- Door partijen in de Taskforce wordt vóór de zomer een systematiek ontwikkeld om in een vroeg stadium van de asielopvang de benodigde informatie over o.a. de competenties, diploma's, werkervaring en taalvaardigheid van vergunninghouders in kaart te brengen, met het oog op toeleiding naar onderwijs en werk (screening). Door bij de koppeling van vergunninghouder aan de gemeente rekening te houden met het arbeidspotentieel (matching) van de vergunninghouder kunnen vergunninghouders sneller aan het werk komen. Hierdoor kan ook de wachtperiode in het AZC reeds gebruikt worden om het traject naar werk of scholing aan te vangen (wachtijd met waarde). Voor de uitwerking hiervan wordt door rijk en gemeenten elk twee maal € 2 miljoen beschikbaar gesteld.
- Om te zorgen voor een hoger taal- en integratieniveau bij instroom in de gemeente, wordt de voorinburgering voor vergunninghouders in het AZC uitgebreid. Dit resulteert in een intensivering van taalonderwijs en meer aandacht voor de oriëntatie op de Nederlandse arbeidsmarkt. De uren taalonderwijs worden verhoogd van 81 naar 121 uur en daarnaast wordt extra geïnvesteerd in Kennis van de Nederlandse Samenleving en Oriëntatie op de Nederlandse Arbeidsmarkt (van 1 naar 4 dagen). Hiervoor wordt de bijdrage aan het COA verhoogd van € 1400 naar € 2000 per traject.
- Het vinden van werk, opleiding en stage wordt gestimuleerd bij vergunninghouders nog tijdens hun verblijf op het AZC. Als een vergunninghouder die al gekoppeld is aan een gemeente een baan, stage of opleidingsplek (die bij een specifieke instelling in een regio gevolgd moet worden) vindt is het mogelijk om deze vergunninghouders aan een andere gemeente te (her)koppelen. Gemeenten zetten zich er op hun beurt ook voor in om deze vergunninghouders te huisvesten.
- Een vlotte inburgering bevordert de integratie van vergunninghouders. Vergunninghouders blijven zelf verantwoordelijk voor hun inburgeringsproces, maar gemeenten gaan, mede vanuit hun rol in de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtigen, de ondersteuning bij het inburgerings –en

¹ Zie ook de Kamerbrief 'Integratie en participatie van vergunninghouders' van de staatssecretaris en minister van SZW d.d. 27 november 2015.

integratietraject op elkaar afstemmen zodat een meer integrale en effectieve aanpak mogelijk wordt. Gemeenten moeten beschikken over de noodzakelijk gegevens rond het inburgeringsproces van de vergunninghouder.

- Rijk en gemeente spreken af dat het rijk aan gemeenten voor 2016 en 2017 in totaal € 140 miljoen additioneel beschikbaar stelt zodat gemeenten maximaal kunnen inzetten op de integratie en participatie van vergunninghouders. Deze extra middelen geven gemeenten ook de ruimte om de ondersteuning van de bestaande uitkeringsgerechtigden volop overeind te houden. Voor de verdeling van deze middelen wordt een uitkeringsvorm gekozen waarbij het uitgangspunt ‘geld volgt vergunninghouder’ wordt gehanteerd (zie alinea 2.4).
- In mei 2016 wordt de nieuwe aanvraagronde van het ESF-programma opengesteld. Het gaat om projecten ten behoeve van re-integratie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, met een looptijd van maximaal twee jaar. Het budget bedraagt 116 miljoen euro. De centrumgemeenten van de 35 arbeidsmarktregio’s zijn aanvrager. Deze openstelling biedt extra financiële ruimte aan (centrum)gemeenten om vluchtelingen met een status te ondersteunen bij hun arbeidstoeleiding (inclusief taal).
- In het Bestuursakkoord van 27 november jl. is afgesproken het budget voor maatschappelijke begeleiding te verhogen van € 1000 naar € 2370 per vergunninghouder in 2016 en 2017. Middels de maatschappelijke begeleiding worden gemeenten in staat gesteld praktische hulp te bieden aan vergunninghouders, maar is er ook ruimte voor begeleiding met het oog op participatie en integratie. Deze tijdelijke verhoging van het budget wordt door het kabinet nu structureel gemaakt en zal ook gelden vanaf 2018 en verder.

2.1.2 Toenemend beroep op bijstand

- In het bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom zijn afspraken gemaakt over de inter-temporele tegemoetkoming in de kosten die gemeenten maken aan bijstandsuitkeringen.
- Deze afspraken worden hier nader uitgewerkt en aangevuld. De voorfinanciering is nodig omdat in het macrobudget 2016 alleen rekening is gehouden met hogere gerealiseerde uitgaven door instroom van vluchtelingen in eerdere jaren.
- Bij de vaststelling van het macrobudget is in 2016 geen rekening gehouden met nieuwe instroom van vluchtelingen. De inter-temporele tegemoetkoming 2016 en 2017 is bedoeld om de feitelijke additionele kosten te dekken². De verdeling van deze (voor)gefinancierde middelen vindt plaats conform gerealiseerde taakstelling (januari t/m november). Deze afspraak geldt ook voor de voorfinanciering bijstand in 2017.
- Vanaf 2018 vindt jaarlijks in acht gelijke delen een verrekening plaats van deze inter-temporele tegemoetkoming voor respectievelijk 2016 en 2017.

2.1.3 Bijzondere bijstand

- Vergunninghouders komen veelal in aanmerking voor bijzondere bijstand, in financiering van de meerkosten wordt voorzien in paragraaf 2.4.

2.2 Onderwijs

Op grond van internationale verdragen hebben asielzoekers tot 18 jaar, ongeacht hun verblijfsstatus, recht op een passende plek in het primair en voortgezet onderwijs of middelbaar beroepsonderwijs. Onderwijs en het leren van de Nederlandse taal zijn de eerste stap op weg naar een snelle integratie en participatie. Gemeenten dragen hierbij zorg voor de beschikbaarheid van leslocaties in het primair en voortgezet onderwijs en hebben de wettelijke taak om een aanbod te doen van vroeg- en voorschoolse educatie, zodat jonge asielzoekers en vergunninghouders met een taalachterstand snel de Nederlandse taal kunnen leren.

² Voor 2016 en 2017 wordt in de rijksbegroting respectievelijk € 85 miljoen en € 90 miljoen opgenomen. Voor 2016 was reeds € 50 miljoen beschikbaar gesteld, daar wordt dus € 35 miljoen aan toegevoegd.

Het Rijk werkt, samen met COA, gemeenten, scholen, sectorraden, LOWAN en de Inspectie van het Onderwijs aan een goed onderwijsaanbod voor asielzoekerkinderen. Gezamenlijk dragen we er zorg voor dat asielzoekers en vergunninghouders het onderwijs krijgen waar ze recht op hebben.

2.2.1 Huisvesting primair en voortgezet onderwijs

- COA en gemeenten bezien samen met de onderwijsinstellingen welke maatregelen er op maat getroffen kunnen worden om beschikbare gebouwen geschikt te maken voor onderwijs. In het primair onderwijs wordt de onderwijshuisvesting gefinancierd vanuit de OHBA-regeling, uitgevoerd door het COA. Het voortgezet onderwijs kent een dergelijke regeling niet. Hier komen middelen voor onderwijshuisvesting uit het gemeentefonds. Wanneer zich in een gemeente een noodopvanglocatie bevindt en kinderen met een vluchtelingenstatus onderwijs genieten kan dit de noodzaak met zich brengen dat er binnen een kort tijdsbestek tijdelijk huisvesting moet worden gerealiseerd voor asielzoekerkinderen in het voortgezet onderwijs. Om problemen rondom de bekostiging van dergelijke huisvesting te voorkomen, en er zorg voor te dragen dat de huisvesting in het voortgezet onderwijs ook voor leerlingen zonder verblijfsstatus in kortdurende COA-opvang geregeld is, wordt er voor deze specifieke situatie een tijdelijke regeling opgesteld. Deze zal bij voorkeur uitgaan van zoveel mogelijk bundeling van jongeren uit verschillende gemeenten op een centrale locatie.
- Bovengenoemde (tijdelijke) regeling treedt zo spoedig mogelijk in werking en werkt met terugwerkende kracht per augustus 2015 en eindigt per 1 augustus 2017. Het Rijk stelt hiervoor € 16 miljoen beschikbaar.

2.2.2 Leerlingenvervoer

- Het vervoer van asielzoekerkinderen tussen opvangcentra en scholen wordt door het COA geregeld.
- Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het eventueel noodzakelijke vervoer van en naar school van kinderen van vergunninghouders die in een gemeente wonen. De verhoogde asielinstroom vraagt om een andere organisatie van het onderwijsaanbod. Vaak worden centrale schakelklassen ingericht, met als gevolg dat de afstanden tot de school groter kunnen zijn dan gebruikelijk.
- Een aantal kinderen zal geen extra taalonderwijs meer nodig hebben, omdat ze dit al gevolgd hebben toen zij nog in een AZC verbleven. Een ander deel van de kinderen van vergunninghouders zal niet ver van de school wonen; zij komen dan niet in aanmerking voor een vervoersvoorziening van de gemeente. Kinderen die ver van de schakelklassen wonen, komen in aanmerking voor een vergoeding van de kosten van het openbaar vervoer. Daar waar het openbaar vervoer niet toereikend is, wordt het vervoer dan georganiseerd door de gemeente.
- In financiering is voorzien in paragraaf 2.4.

2.2.3 Voor- en voerschoolse educatie (vve)

- Het Rijk en de gemeenten zien het belang van voerschoolse educatie voor peuters van asielzoekers. Voerschoolse educatie helpt hen snel Nederlands te leren waardoor de achterstand bij de start van de basisschool zo klein mogelijk gehouden kan worden. Gemeenten hebben de taak een aanbod te doen voor peuters met een risico op taalachterstand. Het Rijk stelt jaarlijks via het goab-budget financiële middelen aan de gemeenten beschikbaar. Met deze middelen kunnen de gemeenten een vve-aanbod doen aan peuters van vergunninghouders die een woning krijgen toegewezen in een gemeente. Omdat de instroom van de groep peuters naar rato van het aantal inwoners wordt verspreid over alle gemeenten zal het aantal 'nieuwe' peuters per gemeente naar verwachting vergelijkbaar zijn met voorgaande jaren.
- In financiering is voorzien in paragraaf 2.4

2.2.4 Schakel- en taalklassen

- Voor kinderen die net in Nederland aankomen en de Nederlandse taal niet spreken zijn schakel- en taalklassen nodig. Deze klassen worden gefinancierd met onderwijsfinanciering vanuit het Rijk. De (samenwerkende) gemeenten hebben een coördinerende rol ter bevordering van de organisatie en optimale afstemming van vraag en aanbod zodat er een goede infrastructuur van schakel- en taalklassen ontstaat. Daartoe kunnen zij gebruik maken van reeds bestaande overlegstructuren met schoolbesturen op gemeentelijk en regionaal niveau (LEA, REA, OOGO of RMC).
- Het Rijk borgt de kwaliteit van taal- en schakelklassen via de reguliere bekostiging (waarbinnen al aanvullend circa € 135 miljoen beschikbaar is gesteld in verband met de verhoogde instroom). De Inspectie van het Onderwijs zal toezien op de kwaliteit van het taalonderwijs en daarover

rapporteren.

- In het funderend onderwijs kunnen onderwijsinstellingen gebruik maken van bestaande reguliere en aanvullende bekostigingsregelingen. Dit is ongeacht of een leerling wel of geen vergunninghouder is. Wanneer de bestaande regelingen niet toereikend zijn, kunnen scholen gebruik maken van maatwerkfinanciering.
- Met ingang van het schooljaar 2016–2017 wordt de maatwerkfinanciering in het primair en voortgezet onderwijs door het Rijk verder geharmoniseerd. De invoering van een viertal peilmomenten – ook voor het primair onderwijs – voorziet onderwijsinstellingen in het ontvangen van een vast bedrag per kwartaal. Met deze maatregel komt er voor onderwijsinstellingen eerder geld beschikbaar.
- Om de kwaliteit van de schakel- en taalklassen te borgen en eventuele knelpunten weg te nemen in het organiseren van deze klassen, wordt een bestuurlijke overlegtafel ingericht met OCW, VNG, PO Raad en VO Raad.

2.3 Gezondheid, zorg en preventie

Gezondheidsbevordering en preventie zijn van groot belang om de gezondheid van vergunninghouders te bevorderen en eventuele gezondheidsrisico's op de korte en de langere termijn te verkleinen. Om additionele en complexe zorgvragen op de (middel)lange termijn te voorkomen is het van belang in te zetten op goede toegang en kwaliteit van zorg en preventieve maatregelen op het gebied van gezondheid en zorg. Enerzijds is de samenhang/interactie van goede zorg met huisvesting, scholing, werk en maatschappelijke participatie van belang, want een stevige maatschappelijke positie draagt ook bij aan het voorkomen van zorgvragen, en omgekeerd. Anderzijds gaat het binnen het zorgdomein om preventieve activiteiten op basis van de wet publieke gezondheid en ter voorkoming van jeugdhulp.

2.3.1 Preventie

- Er is een belangrijke taak weggelegd voor gemeenten om deze preventieve opgave dwars door de voormalige schotten binnen het sociale domein te regisseren. Gemeentelijke programma's op dat gebied bieden contactmomenten waar gezondheidsrisico's gesignaleerd kunnen worden, voorlichting gegeven wordt en passende interventies worden aangeboden. Vanwege cultuur, taal en context, zullen deze interventies specifiek voor verschillende groepen vergunninghouders worden aangeboden. Bovendien kan samenwerking met de eerstelijns curatieve zorg (zorgverzekeringswet) nuttig zijn. Waar nodig kan dan toeleiding naar zorg plaatsvinden.

2.3.2 Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

- Vluchtelingenkinderen en -gezinnen hebben vaak een periode gekend waarin weinig tot geen aandacht was voor (preventieve) gezondheid. Er zal vanuit de JGZ een inhaalslag nodig zijn, zodat deze groepen snel in beeld zijn om verdere problemen te kunnen voorkomen. Daarom is het van fundamenteel belang dat zij snel en op tijd in beeld zijn bij de jeugdgezondheidszorg.
- Asielzoekerskinderen in de reguliere opvanglocaties krijgen in principe Jeugdgezondheidszorg (JGZ) aangeboden. Hier wordt het volledige JGZ-pakket en inhaalvaccinaties aan kinderen van 0–19 jaar aangeboden en worden alle kinderen binnen zes weken gezien door de JGZ. Het is van belang dat deze inzet op de JGZ goed en tijdig overgedragen wordt aan de JGZ in de gemeente waar een kind naar toe gaat. De JGZ in deze gemeente kan deze kinderen dan in het reguliere proces opnemen. Voor nareizende kinderen is het van belang om deze zo snel als mogelijk in beeld te krijgen bij de reguliere JGZ.
- Daarnaast dient er rekening mee te worden gehouden dat een gedeelte van de kinderen ook na plaatsing in de gemeenten extra ondersteuning nodig heeft vanuit de JGZ dan wel jeugdhulp.
- Het is van belang dat er tussen de Jeugdhulp en JGZ goede afstemming plaatsvindt. Dit om inefficiënte en dubbele zorgverlening te voorkomen.
- In financiering is voorzien in paragraaf 2.4.

2.3.3 Infectieziektebestrijding

- Op dit moment wordt iedere vreemdeling die in Nederland asiel aanvraagt – met uitzondering van asielzoekers uit Syrië – gescreend op tuberculose. Na de eerste tbc-screening krijgen asielzoekers uit hoog-risicolanden nog 4 vervolgscreeningen aangeboden. Deze zullen grotendeels plaatsvinden na instroom als vergunninghouder in de gemeente. Van belang is ook dat bij vestiging van een

vergunninghouder in de gemeenten bekend is of sprake is van aanwezigheid van infectieziekten en welke behandeling al in gang is gezet (feitelijk zoals gemeenten dit ook in het recente verleden vormgeven rondom nieuwe vergunninghouders).

- In financiering is voorzien in paragraaf 2.4.

2.3.4 Jeugdhulp

- Het uitgangspunt van de jeugdwet is dat door inzet op preventie, vroegsignalering en het tijdig bieden van passende (lichte vormen van) jeugdhulp het beroep op zwaardere vormen van jeugdhulp beperkt kan worden. Dit geldt ook voor specifieke groepen, waaronder asielzoekerkinderen. Aangezien onderzoek aantoonde dat asielzoekerkinderen een verhoogde kans hebben op psychosociale problemen en een verhoogd risico op kindermishandeling is het cruciaal dat deze kinderen vroegtijdig in beeld zijn. Het Rijk en gemeenten onderstrepen het belang van een outreachende aanpak, onder andere vanuit de wijkteams, ten behoeve van asielzoekerkinderen. Samenwerking met de JGZ, die immers alle kinderen ziet en inzet op preventie en vroegsignalering (ook van psychosociale en opvoedproblematiek) kan de effectiviteit verder vergroten.
- In financiering is voorzien in paragraaf 2.4.

2.3.5 Impuls en toolkit lokale preventie

- Gezondheidsbevordering en preventie zijn van groot belang om de gezondheid van asielzoekers/vergunninghouders te bevorderen en eventuele gezondheidsrisico's op de korte en de langere termijn te verkleinen. Op korte termijn is een impuls nodig om gemeenten te helpen de lokale preventienetwerken in te richten en van instrumentarium te voorzien om zo (complexere) zorgvragen op de langere termijn te voorkomen.
- Gemeenten komen tot een lokale integrale aanpak voor de preventie ten behoeve van de gezondheid van vergunninghouders. VNG en VWS gaan samen de gemeenten hierin ondersteunen om een impuls te geven aan het maken van een lokale aanpak, wat mogelijk resulteert in financiering van individuele gemeenten. De VNG vraagt hierbij aandacht voor de tolkkosten. De minister van VWS heeft te kennen gegeven te willen wachten op een onderzoek dat voor de zomer wordt verwacht.
- VWS en VNG werken samen de preventieve opgave uit en komen binnen drie maanden met een ondersteuningsprogramma voor een outreachende aanpak gericht op signalering, voorlichting en preventie. Deze ondersteuning wordt landelijk en regionaal vormgegeven en bestaat onder andere uit het ontsluiten en ontwikkelen van instrumentarium, delen van goede voorbeelden, opleiden van professionals, voorlichting geven en een toolkit. In de uitwerking van deze aanpak komen relaties met andere domeinen terug, te denken valt aan participatie, integratie en inzet van formele en informele zorg. Naast ondersteuning van de lokale preventieve aanpak wordt ingezet op landelijke monitoring en onderzoek naar de ontwikkeling van de gezondheid van deze groep vluchtelingen en hun zorggebruik.
- Het Rijk stelt hiervoor in 2016 € 3 miljoen en in 2017 € 4 miljoen beschikbaar.

2.4 Partieel effect op het gemeentefonds

- Het Rijk heeft als gevolg van de verhoogde asielinstroom in 2015 en 2016 extra middelen vrijgemaakt voor de eerstejaarsopvang van asielzoekers. Dat leidt tot extra Rijksuitgaven aan eerstejaarsopvang in de jaren 2015–2017. Die middelen zijn binnen de rijksbegrotingssystematiek overgeheveld van de homogene groep internationale samenwerking (HGIS) naar de departementale begroting van het ministerie V&J. Normaliter tellen deze middelen niet mee voor de groei van het gemeentefonds (trap op trap af systematiek). Het kabinet heeft besloten om dat in dit uitzonderlijke geval wel te doen zodat ook gemeenten als gevolg van de instroom extra middelen beschikbaar hebben. In totaal betreft dit voor de jaren 2015–2017 een bedrag van € 353 miljoen.
- Het Rijk realiseert zich dat inspanningen op gebieden van werk/integratie, zorg en onderwijs voor vergunninghouders tot extra kosten leiden voor gemeenten. Bovengenoemde middelen (€ 353 miljoen) kunnen door gemeenten worden gebruikt voor de dekking van de kosten op die posten waar dat in voorgaande paragrafen is benoemd.
- Dit partieel effect sinds Miljoenennota 2016 en voor de jaren 2016 en 2017 zal apart worden gezet en vervolgens worden uitgekeerd volgens de formule 'geld volgt vergunninghouder'. De genoemde middelen zijn vrij besteedbaar. Hierbij geldt dat een bedrag wordt uitgekeerd aan een gemeente per een in die gemeente geplaatste vergunninghouder. Een dergelijke regeling wordt zo spoedig mogelijk

uitgewerkt door de fondsbeheerders van het gemeentefonds en de VNG.

2.5 Veiligheid

- Veiligheid en het bevorderen van draagvlak is een belangrijk thema binnen het asielvraagstuk. Dit geldt voor de veiligheid om en rond plekken waar asielzoekers worden opgevangen, maar ook voor de veiligheid rondom het besluitvormingsproces bij het realiseren van nieuwe opvanglocaties. Door een cumulatie van factoren is de afgelopen tijd de vraag naar inzet van politie gestegen. De minister en de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, de regioburgemeesters, het college van procureurs-generaal en de korpschef nationale politie hebben in het Landelijk Overleg Veiligheid en Politie (LOVP) de maatschappelijke veiligheidssituatie en de inzet van de politie als gevolgen van de hoge toestroom van asielzoekers besproken. Alle partijen zijn het erover eens dat de toestroom van asielzoekers tot extra beroep leidt op de politie. In de driehoek bepaalt het lokaal gezag de inzet van politie en de prioriteiten en posterioriteiten. Door de politie zijn scenario's gemaakt (afname/toename asiel, afname/toename maatschappelijke onrust) die inzichtelijk maken wat de impact op de politiecapaciteit zou kunnen zijn. De leden van het LOVP vinden dat de aan de (extra) inzet van politie verbonden meerkosten – meer werk, overwerk, ICT kosten, versnelde aanbestedingen – bekostigd moeten worden. Afgesproken wordt dat de inzet met betrekking tot instroom en maatschappelijke onrust wordt gemonitord. Het vraagstuk rondom de politie-inzet zal primair op de tafel van LOVP worden uitgewerkt en geborgd.

2.6 Huisvesting en begeleiding AMV's

- In het bestuursakkoord is aangegeven dat de positie van alleenstaande minderjarige asielzoekers (AMV's) bijzondere aandacht behoeft. Er is afgesproken dat voor AMV's naast pleeggezinnen ingezet wordt op een kleinschalig opvangmodel. Nidos is verantwoordelijk voor de voogdij, huisvesting en begeleiding van AMV's, maar is voor de benodigde kleinschalige opvang mede afhankelijk van het aanbod van opvanglocaties door gemeenten. Afgesproken is dat zodra een AMV met een vergunning in een Nidos opvanglocatie in de gemeente wordt geplaatst, deze direct meetelt voor de taakstelling.
- Het rijk is verantwoordelijk voor de opvang van AMV's tot het 18de levensjaar, en dit wordt uitgevoerd door COA of Nidos. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor vervolghuisvesting van AMV's met vergunning vanaf het 18^e levensjaar, zodat er in de kleinschalige opvang weer plekken kunnen vrijkomen voor andere AMV's met vergunning. Het is de taak van Nidos om de nodige voorbereidingen voor die vervolghuisvesting te treffen en hierover tijdig gesprekken te voeren met gemeenten. Rijk en gemeenten onderkennen dat AMV's die 18 jaar worden en die na hun 17^e jaar in de opvang zijn gekomen, waardoor ze relatief kort begeleiding van Nidos hebben gehad, extra aandacht en begeleiding nodig kunnen hebben. Het gaat om een beperkte groep van enkele honderden AMV's. In alle gevallen dient het Nidos zorg te dragen voor een warme overdracht naar gemeenten, zodat gemeenten vervolgens in staat worden gesteld adequaat maatwerk te leveren. De benodigde begeleiding – naar omvang en inhoud – zal immers per persoon verschillen. Er wordt een gezamenlijk protocol ontwikkeld door Nidos en VNG om de goede overdracht van deze AMV's te borgen, de benodigde informatie te delen over wie welke begeleiding nodig heeft, en gemeenten handelingsperspectief te bieden hoe begeleiding aan te bieden aan diegenen die dat nodig hebben.

2.7 Huisvesting

- In het bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom is door het Kabinet en gemeenten het belang van een snelle doorstroom van vergunninghouders uit de asielzoekerscentra naar huisvesting in gemeenten benadrukt. Deze snelle doorstroom is van groot belang om vergunninghouders zo snel mogelijk deel te laten uitmaken van de Nederlandse samenleving. Bovendien kan het COA zich dan richten op haar kerntaak, de opvang van asielzoekers.
- Naast de inzet van reguliere huisvestingsmogelijkheden zijn er afspraken gemaakt over maatregelen die deze doorstroom moeten bevorderen en versnellen: het gemeentelijk versnellingsarrangement (GVA), de subsidieregeling huisvestingsvoorziening en de introductie van een financiële verrekensystematiek.
- In het bestuursakkoord is afgesproken om op de Landelijke Regietafel Verhoogde Asielinstroom de voortgang en de uitvoering van de afspraken omtrent de huisvestingstaakstelling en opvanglocaties

te monitoren. Op basis van de informatie vanuit onder meer de regionale regietafels, het Platform Opnieuw Thuis en het OTAV bespreekt de landelijke regietafel van 12 mei a.s. de stand van zaken met het oog op de evaluatie van de in het bestuursakkoord geïntroduceerde maatregelen.

3 Ondertekening

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties dr. R.H.A. Plasterk	De voorzitter van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten J.H.C. van Zanen
De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie K.H.D.M. Dijkhoff	De commissie voorzitter van de VNG commissie Financiën G.C.F.M. Depla
De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid L.F. Asscher	
De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap S. Dekker	
De staatssecretaris van Financiën E.D. Wiebes	
De staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport M.J. van Rijn	

